

«незалежний користувач»), «Effective Operational Proficiency» (ефективна операційна компетенція або автономний рівень), «Mastery» («глобальна, операційна компетенція», досконале володіння). Фактично вони відповідають більш простому класичного поділу на базовий (A1, A2), проміжний (середній) (B1, B2) і просунутий рівні (C1, C2).

Список використаних джерел:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Лантух Н. А., Нагаєв В. М. О способах формирования коммуникативной компетенции в профессиональной сфере деятельности // Филологические студии. – 2001. – № 2. – С. 94–99.
3. Modern Languages: Learning, Teaching, Assessment. A Common European Framework of Reference / Council of Europe Educational Committee. – Strasbourg, 1998. – 224 p.
4. Кузнецова Л. Г. Профільно-орієнтоване навчання англійської мови та його особливості // Вісник Черкаського університету. – 2006. – № 84. – С. 64-67.

Самілик В.І.

аспірант,

*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ДО ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасний рівень розвитку суспільства та науки вимагає від особистості не тільки усвідомлення тих чи інших законів та закономірностей, а й готовності до вирішення конкретних практичних завдань. Професійна компетентність виражається у здатності діяти «тут і зараз», тобто бути готовим до виконання завдань в реальному часі та умовах. Підготовка майбутніх учителів біології інтегрує в собі знання з фундаментального, природничо-наукового, загальноекономічного, соціально-гуманітарного, фахового та професійно-орієнтованого циклів. «Вживання» в умови конкретної ситуації створює підґрунтя для розвитку професійної рефлексії, загальних та спеціальних здібностей, посилення мотивації до підвищення рівня компетентності. Перехід від ідеального (теоретичної моделі) до реального (конкретних ситуацій) детермінує в свідомості особистості формування чіткого алгоритму дій, який поступово доповнюється новими знаннями, вміннями, навичками. Наукове обґрунтування важливості формування екологічних знань детально висвітлено в працях І. Т. Суравеґіної, А. Н. Захлебного, І. Д. Зверева, С. Д. Дерябо, В. А. Ясвіна, Н. М. Мамедова та ін.

Відповідно до компетентнісного підходу в освіті, за словами С. Д. Рудишин, «...знання практичного спрямування мають відповідати чотирьом складовим: 1) «знати що» – фактичний кодифікований обсяг знань, який може бути трансльовано; 2) «знати чому» – знання наукового розуміння світу та впливу науки на розвиток людства; 3) «знати як» – здатність

виконувати відповідні завдання; 4) «знати хто» – усвідомлення того, які люди «знають що», «знають чому», «знають як» [2].

Аналіз статистичних даних вказує на те, що частими є випадки, коли особистість володіє знаннями з екології та інших природничих дисциплін, але не здатна до природоохоронної діяльності, її дії не характеризуються екологічною доцільністю. Можемо зробити висновок, що реалізація освітнього процесу має відбуватись з урахуванням посилення саме практичної підготовки фахівців.

Метою наших розвідок став пошук методів, спрямованих на розвиток умінь аналізувати факти, об'єктивно оцінювати ситуацію, створювати теоретичну модель вирішення проблеми, здійснювати верифікацію даних, сепарувати з масиву інформації новітні ефективні підходи, технології, алгоритми вибору рішень, організовувати природоохоронну роботу. Практика професійної підготовки майбутніх учителів біології вказує на актуальність використання в освітньому процесі кейс-методу, витоки якого пов'язані з підготовкою фахівців у галузі економіки в американських бізнес-школах, починаючи з 1924 року. Відтак метод набуває популярності й проникає в різні галузі, користується популярністю серед педагогів. Так, наприклад, М. Долгоруков визначає наступні переваги згаданого вище методу: можливість організації роботи в групах в умовах єдиного проблемного простору, використання елементів проблемного навчання, можливість отримання знань і, що важливо, сприяння їхній інтеріоризації, розвитку аналітичних та узагальнюючих навичок [1]. Кейс-метод передбачає покрокове «занурення» в ситуацію: ознайомлення зі змістом проблеми, деталізація даних, виокремлення ключових моментів, факторів впливу, генерування ідей щодо вирішення окресленого завдання, прогнозування результатів реалізації обраного алгоритму дій, безпосереднє розв'язання проблеми, підведення підсумків. Він забезпечує демократизацію освітнього процесу на основі комунікації, співпраці, плюралізму, що виражається через генерацію думок у процесі обговорення певного питання чи проблеми, пошук альтернатив. Підсилення емоційної напруги активізує пізнавальний інтерес, згуртовує колектив. Викладач при цьому відіграє роль модератора, до завдань якого входить контроль за відповідністю кейсу освітній меті, встановленням прямого зв'язку з майбутньою професійною діяльністю, врахуванням індивідуальних особливостей студентів. У рамках нашої роботи було запропоновано кейс під назвою «Екопоселення». Теоретичною платформою стало вивчення досвіду створення екопоселень. У світі нараховується понад 400 таких об'єктів. Студентам необхідно було проаналізувати територіально найближчі поселення: «Бистрик» (с. Бистрик, Кролевецький район Сумської області), «Хильково» (Лебединський район Сумської області), «Долина Джерел» (поблизу Києва) і розробити власні проекти, врахувавши, в першу чергу, природозберігаючі, економічні, юридичні аспекти тощо.

Під час роботи, з поміж іншого, використовувались комп'ютерні програми для проектування ландшафтного дизайну. Свій вибір ми зупинили на Garden Planner. Ця програма має величезну бібліотеку об'єктів: малі архітектурні форми, садові доріжки, будівлі, огорожі, різноманітні рослини тощо. Запропоновано детальний опис кожної рослини, її морфологічних і біологічних властивостей. Працюючи з моделлю можна скласти тривимірне

зображення об'єкта, переглянути в робочому вікні окрему область ділянки, додати в проект власні ілюстрації та фото. Флористичний каталог досить різноманітний. Це дає змогу підібрати рослини, враховуючи різні параметри: видові, екологічні особливості, час цвітіння, колір, форму, висоту рослин, режим поливу, посухостійкість та морозостійкість. Програмою передбачено моделювання різних способів стрижки, формування крон. Пропонується інформація про хвороби рослин та способи боротьби з ними [3].

Вважаємо доцільним зауважити, що зазначені форми роботи стимулюють розвиток компонентів природоохоронної діяльності, зокрема мова йде про систему знань, розвиток екологічної грамотності, що утворюють інтелектуальну складову; уміння та навички охорони природи – фундамент операційної складової; формують ціннісні орієнтації та стійкі мотиви до збереження природи, раціональної поведінки, що є основою мотиваційного компоненту.

Отже, основними шляхами підготовки майбутніх учителів до природоохоронної діяльності є: забезпечення реалізації принципу єдності теорії та практики під час професійної підготовки студентів, конструювання змісту індивідуальної роботи студентів, орієнтованого на розвиток загальних та спеціальних здібностей, посилення зацікавленості в якісній професійній діяльності, мотивації до саморозвитку та активної життєвої позиції шляхом використання новітніх інтерактивних технологій. До того ж конкурентоспроможність на ринку праці обумовлюється ефективною соціалізацією студента в професійному плані. Майбутній учитель біології має швидко адаптуватися до вимог суспільства, бути готовим до прояву індивідуального підходу під час вирішення нестандартних ситуацій. Тому мета наших подальших наукових розвідок полягатиме в удосконаленні процесу професійної підготовки студентів, розробленні ефективних спецкурсів та практико-орієнтованих програм самостійної роботи природоохоронного змісту.

Список використаних джерел:

1. Долгоруков А. М. Case-study как способ понимания / А. М. Долгоруков // Практическое руководство для тьютера системы Открытого образования на основе дистанционных технологий. Центр интенсивных технологий образования. – М., 2000. – С. 21-44.
2. Рудишин С. Д. Стан екологічної освіти в практиці вищої школи зарубіжних країн / С. Д. Рудишин [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua>.
3. Garden Planner [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.smallblueprinter.com/garden/planner.html>.